

4

ESTRUTURA E SISTEMA DE ALIMENTACIÓN NAS EXPLOTACIÓNS LEITEIRAS DE GALICIA

Autores artigo orixinal: A. Botana-Fernández, S. Pereira-Crespo, R. Lorenzana-Fernández, M. Veiga-López, C. Resch-Zafra, L. González-González, J. Castro-Ínsua, T. Dagnac, J. Valladares-Alonso, G. Flores-Calvete

En: *Estrutura e sistema de alimentación nas explotacións leiteiras de Galicia*. Ed. Centro de Investigacións Agrarias de Mabegondo, 80 páx. 2018

Este amplo e detallado estudo que se presenta neste resumo contribúe a mellorar a información sobre as características estruturais e os sistemas de alimentación dos distintos modelos de produción existentes no sector lácteo galego. Este obxectivo conséguese mediante a análise dunha mostra de explotacións representativas dos distintos sistemas de produción de leite da nosa comunidade.

Para realizar este traballo usouse a información obtida mediante enquisas realizadas en 50 granxas no ano 2016, xunto coa comparación obtida nas realizadas nos anos anteriores. Estas 50 granxas dividíronse en 5 grupos, de 10 granxas cada un, segundo o sistema de alimentación predominante. Estes 5 grupos foron: granxas en pastoreo ecolóxico (PE), en pastoreo convencional (PC) e os tres restantes que baseaban a alimentación en racións completas subministradas aos animais estabulados permanentemente e que dependían da ensilaxe de herba (EH), da ensilaxe de millo (EM) ou de ambas (EH-EM).

A enquisa abrangue aspectos como a man de obra utilizada, a composición do rabaño, a base territorial, os cultivos forraxeiros, as técnicas de cultivo e o aproveitamento das forraxes, os sistemas de alimentación, as instalacións, a formación do titular, o asesoramento técnico e as perspectivas de futuro. Toda esta información permitiu describir a estrutura das granxas, a dedicación da superficie agraria útil (SAU), os cultivos forraxeiros, as instalacións e as perspectivas de futuro de cada grupo estudado.

Os resultados indican que, en canto á estrutura, as granxas de pastoreo teñen un tamaño de rabaño, unha produción por explotación e por vaca, un consumo de concentrado por kg de leite e unha taxa de reposición menor que as

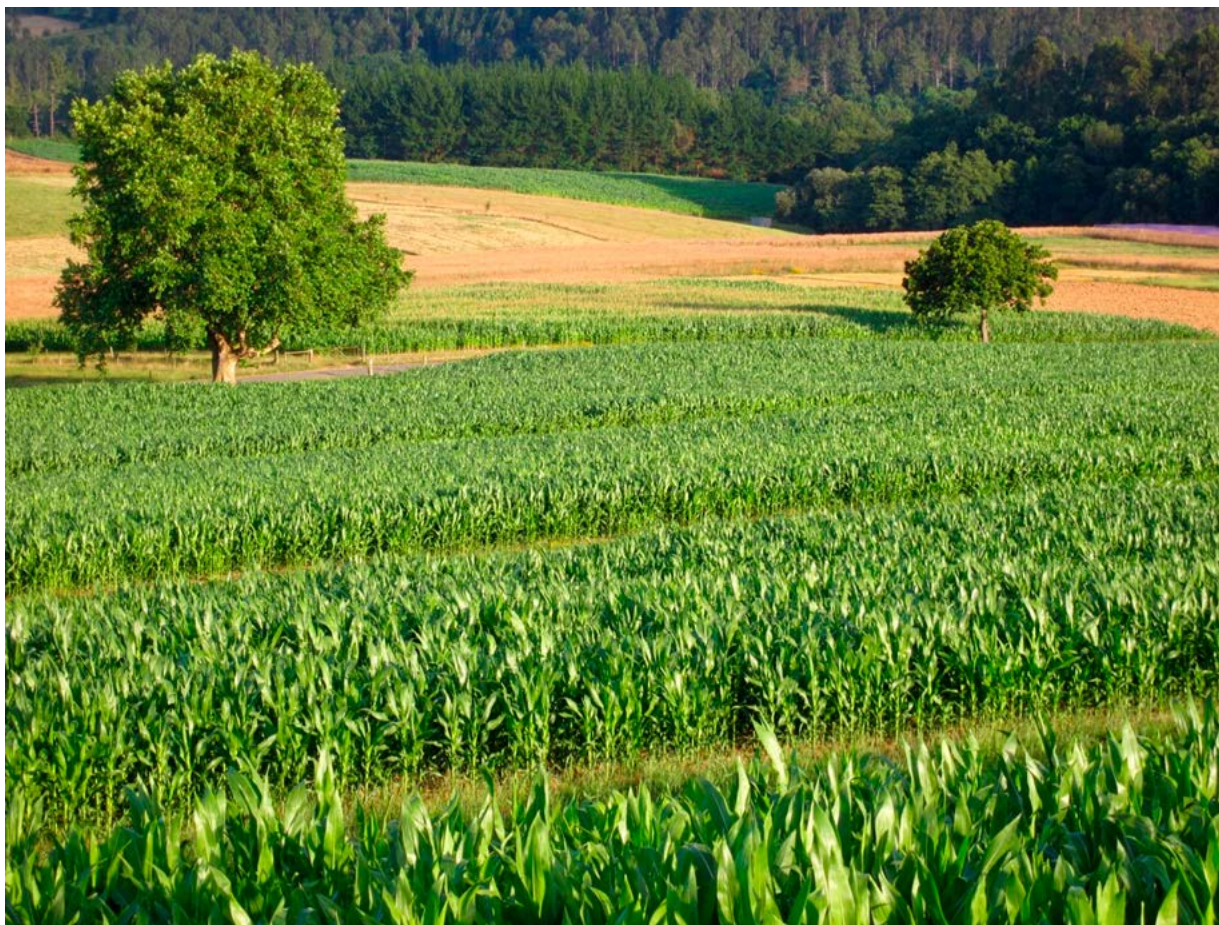
granxas que baseaban a alimentación en ensilaxes. Entre as de pastoreo, as ecolóxicas son as máis pequenas, cunha menor porcentaxe de animais de raza frisoa, vacas menos produtivas pero máis lonxevas, menores cargas por unidade de superficie e menor consumo de concentrado por kg de leite. Os gandeiros que se dedican á produción ecolóxica tenden a ser máis novos e ter un nivel de estudos máis alto comparado co resto dos grupos.

En canto á relación entre o tamaño das granxas e a dieta, as granxas máis grandes son as do grupo que basean a dieta na ensilaxe de millo. Do mesmo xeito, as granxas con maior produción de leite son as do grupo que alimentan os animais con ensilaxe de millo, seguidas do grupo EH-EM, do grupo EH e por último as de pastoreo (PE e PC).

En canto á superficie forraxeira, unha porcentaxe moi alta das granxas declararon que aumentarán a superficie da granxa nos últimos 10 anos, sendo na maioría dos casos por arrendamento de terras, seguido da compra de terreo, da cavadura de zonas de monte e, en menor grao, da cesión en precario. A rotación dos cultivos

Vacas pacendo unha mestura de raigrás e trevos

O millo ensilado é o alimento que empregan as granxas de maior tamaño e coas vacas con maior produción de leite

máis frecuente foi a de raigrás italiano-millo, seguida da de mesturas de trevos anuais e raigrás híbrido-millo. As granxas ecolóxicas realizan a rotación millo-pradeira. O grao de autosuficiencia forraxeira é elevado, independentemente do tipo de granxa, dependendo da subministración exterior un 10% das forraxes consumidas na granxa. De xeito xeral, aproximadamente 2/3 da materia seca total dispoñible na granxa proviña da herba de pastos plurianuais e de cultivos de inverno, mentres que o resto proviña de cultivos de verán, case todo do cultivo de millo.

No aspecto relacionado coas instalacións, o tipo de aloxamento predominante é a estabulación libre, cunha media de 11 puntos na sala de muxidura, tendo as granxas de pastoreo menos puntos que as outras. Adoita haber, independentemente do grupo considerado, un tanque de frío por granxa, cunha capacidade teórica de almacenamento de leite dun 38 % por encima da súa produción media. O estudo tamén detectou que unha parte das granxas necesitarían ampliar a capacidade media das fosas de xurro, xa que

a capacidade media que se observou foi de 9.8 m³/UGM, cando as recomendacións son dispor de entre 10 e 14 m³ por UGM. Así mesmo, estas fosas estaban cubertas en menos da metade dos casos, co que para adaptarse ás recomendacións para unha xestión eficaz das dexeccións terían que cubrirese máis da metade das fosas estudadas.

Dun xeito xeneralizado, existe un desexo entre os gandeiros por ampliar a base territorial das explotacións. Neste desexo pode influír o tamaño da granxa, xa que as que forman parte do estudo teñen rabaños cunha media de 77 animais, co que estamos a falar de explotacións con máis animais que a media da comunidade para este tipo de producións.

Hai diferenza en canto ás perspectivas de futuro segundo os grupos considerados, xa que tanto todas as granxas que utilizaban o pastoreo como as que utilizaban a ensilaxe de herba teñen intención de continuar coa actividade, mentres que a porcentaxe baixa no caso das granxas máis intensivas. Un aspecto relevante é que as gran-

As enquisas sinalan un desexo xeneralizado dos granxeiros por aumentar a súa base territorial

xas que tiñan previsto abandonar a actividade pensaban en arrendar as terras como primeira opción, sendo a cesión en precario a segunda e quedando a forestación en terceiro lugar.

Como conclusión, pode observarse a existencia de dous modelos de produción en canto á dimensión, usos da terra e sistemas de alimentación: por unha banda, estaría o modelo de granxas pequenas, baseado no consumo de pastos frescos e ensilaxes, con vacas menos produtivas e máis lonxevas e uso de concentrado reducido; e, por outro, un modelo máis intensivo, baseado en cultivos forraxeiros, un uso do concentrado medio-alto e vacas de alta produción menos lonxevas. Este último grupo é o que ten a maior parte da produción de leite de Galicia. No entanto, en ambos modelos se aprecia a falla de superficie e o desexo dos gandeiros de ampliar a base territorial da granxa, o que levaría a un modelo de produción menos intensivo.

Os autores do traballo ven a necesidade de que a Administración impulse medidas que favorezan

o arrendamento das terras daquelas explotacións que abandonen a actividade, e que deste xeito se poida contribuír a manter a produción das granxas que seguen activas. 🌿